

Lagrådsremiss

Ändringar i lagen om arbetslöshetskassor

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 15 juni 2017

Mikael Damberg

Catharina Nordlander
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Lagrådsremissen innehåller förslag till ändringar i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Det föreslås att rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa ska gälla till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Vidare föreslås att det ska vara möjligt för en arbetslöshetskassas styrelse att delegera vissa beslut om fortsatt medlemskap till kassa-föreståndaren.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 april 2018.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Förlängd rätt till inträde i arbetslöshetskassan	6
5	Delegering av beslut om fortsatt medlemskap	9
6	Ikraftträdande.....	11
7	Konsekvenser.....	12
8	Författningskommentar	13
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian (Ds 2016:47)	15
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	18

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 34 och 47 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 34 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvat arbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade. *Rätt att bli medlem har dock inte den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa eller har fyllt 64 år.*

När medlemskap i arbetslöshetskassan beviljas anses inträdet i kassan ha skett första dagen i den kalendermånad när ansökan om medlemskap gjordes.

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvat arbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadsskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

34 a §²

När medlemskap i en arbetslöshetskassa beviljas anses inträdet i kassan ha skett första dagen i den kalendermånad då ansökan om medlemskap gjordes.

¹ Senaste lydelse 2009:665.

² Tidigare 34 a § upphävd genom 2009:665.

47 §

En arbetslöshetskassas styrelse får medge att en medlem får fortsätta att vara medlem, även om medlemmen låtit bli att inom den tid som framgår av 45 § anmäla ett förhållande som befrielse från betalnings-skyldighet kan grundas på.

Om det finns särskilda skäl, får styrelsen även i andra fall än som sägs i första stycket besluta att en medlem får fortsätta att vara medlem även om medlemmen inte inom den tid som framgår av 45 § betalat medlemsavgiften eller ett särskilt uttaxerat belopp.

En kassaföreståndare får, efter uppdrag från styrelsen, fatta beslut i ärenden som avses i första och andra styckena, utom när det gäller omprövning.

Denna lag träder i kraft den 2 april 2018.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen tillsatte under 2010 en parlamentarisk utredning (Parlamentariska socialförsäkringsutredningen) som har sett över olika frågor inom bl.a. arbetslöshetsförsäkringen. Utredningen har i delbetänkandena I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden (SOU 2011:74) och Pensionärens och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2013:64) samt i slutbetänkandet Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21) lämnat förslag på ändringar i bl.a. lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Arbetsmarknadsdepartementet beslutade under våren 2015 om en översyn, som delvis omfattar frågor som den parlamentariska utredningen tidigare utrett (A 2015:B). Promemorian Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bl.a. förtroendeuppdrag och uttag av pension (Ds 2016:47) är ett led i den översynen.

En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag, i de delar som avser ändringar i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2016/02514/A).

4 Förlängd rätt till inträde i arbetslöshetskassan

Regeringens förslag: Rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa ska gälla till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian kopplas dock rätten att bli medlem till bestämmelsen om när medlemskap i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning, så att rätten till inträde gäller till dagen innan den som ansöker om medlemskap fyller 65 år. Promemorians förslag har delvis en annan redaktionell utformning.

Remissinstanserna: Merparten av de remissinstanser som yttrat sig tillstyrker eller är positiva till förslaget. *Arbetslöshetskassornas samorganisation* påpekar att förslaget kan leda till att en person kan begära inträde samma månad som han eller hon fyller 65 år men samtidigt inte ha rätt till ersättning enligt 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Arbetslöshetskassornas samorganisation anser det vidare önskvärt att regleringen för utträde enligt 36 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och rätten till ersättning enligt 22 § lagen om arbetslöshetsförsäkring harmoniseras. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa*

instämmer i förslaget, men anser att rätten till medlemskap bör överensstämma med rätten till ersättning. Kassan anser att det inte bör vara möjligt att söka inträde efter det att ersättningsrätten har upphört på grund av ålder. Kassan anser vidare att det är önskvärt att ett utträde enbart kan ske vid ett månadsskifte. *Inspektionen för socialförsäkringen, Tjänstemännens Centralorganisation* och *Sveriges akademikers centralorganisation* har synpunkter på att rätten till arbetslöshetsersättning upphör redan vid 65 års ålder.

Skälen för regeringens förslag

Rätt till medlemskap och inkomstrelaterad ersättning

Ett medlemskap i en arbetslöshetskassa är av avgörande betydelse för vilken ersättning en arbetssökande kan få vid arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen består av en grundförsäkring och en inkomstbortfallsförsäkring. Den sökande måste uppfylla de allmänna villkoren (grundvillkoren) och ett arbetsvillkor för att vara berättigad till ersättning enligt grundförsäkringen. För att ha rätt till inkomstrelaterad ersättning krävs, utöver grundvillkoren, att den arbetssökande varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader och att han eller hon efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt ett arbetsvillkor.

Förutsättningarna för att bli medlem i en arbetslöshetskassa framgår av 34 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade. Rätt att bli medlem har dock inte den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa eller har fyllt 64 år.

Enligt 36 § lagen om arbetslöshetskassor upphör medlemskapet i en arbetslöshetskassa utan uppsägning den dag medlemmen fyller 65 år. Bestämmelsen om att den som har fyllt 64 år inte har rätt till medlemskap kan fungera som en skyddsregel eftersom den som uppnått denna ålder och som nyinträder i en arbetslöshetskassa inte hinner vara medlem i tolv månader och upparbeta en rätt till inkomstrelaterad ersättning.

Konsekvenser av åldersgräns vid 64 år

Att ha en åldersgräns vid 64 år medför emellertid även vissa problem, t.ex. för migrerande arbetstagare och egenföretagare. Av artiklarna 61 och 65 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (förordning nr 883/2004) följer att den som har arbetat i en annan medlemsstat inom EU/EES eller i Schweiz under vissa förutsättningar kan tillgodoräkna sig eller sammanlägga de anställnings-, egenföretagar- eller försäkringsperioder som han eller hon fullgjort där när rätten till arbetslöshetsersättning prövas i Sverige. Därigenom kan en arbetslös person beviljas inkomstrelaterad ersättning från Sverige eftersom en tillgodoräkningsbar försäkringsperiod från EU/EES eller Schweiz kan likställas med medlemskap i en svensk arbetslöshetskassa. Detta förutsätter dock

att inträde beviljas i en svensk arbetslöshetskassa. Eftersom den som har fyllt 64 år inte har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa riskerar vissa personer att gå miste om inkomstrelaterad ersättning.

Åldersbegränsningen för rätt till medlemskap har identifierats som ett s.k. gränshinder för gränsarbetare i Parlamentariska socialförsäkringsutredningens delbetänkande (SOU 2011:74). Den har vidare varit föremål för prövning av Kammarrätten i Stockholm (mål nr 4799-14) som ansåg att bestämmelsen inte kunde tillämpas i förhållande till en migrerande arbetstagare som senast hade arbetat i ett annat land inom EU/EES. Domstolen ansåg att bestämmelsen kan hindra eller avskräcka en arbetstagare från att lämna landet för att arbeta i en annan medlemsstat. Enligt domstolen utgjorde bestämmelsen ett hinder för den fria rörligheten och den ansågs därigenom stå i strid med gemenskapsrätten.

Begränsningen medför även problem för den som fyllt 64 år och som redan är medlem i en svensk arbetslöshetskassa, men som bytt bransch eller av annan anledning vill eller behöver byta arbetslöshetskassa.

Rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa bör förlängas

Enligt regeringens bedömning inskränker den nuvarande åldersgränsen för rätt till medlemskap, utan tillräckliga skäl, individens möjlighet att bli medlem i en arbetslöshetskassa. Eftersom rätten till arbetslöshetsersättning upphör först vid månadsskiftet före den månad då en enskild fyller 65 år, riskerar vissa grupper att gå miste om inkomstrelaterad ersättning med anledning av denna begränsning. Som anges ovan har åldersbegränsningen för rätt till medlemskap även bedömts stå i strid med gemenskapsrätten. Regeringen anser därför att rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa bör förlängas.

Det finns i dag två åldersgränser i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen om arbetslöshetskassor, som båda förhåller sig till åldern 65 år. Enligt 22 § lagen om arbetslöshetsförsäkring upphör rätten till dagpenning vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 65 år. Medlemskapet i arbetslöshetskassan enligt 36 § lagen om arbetslöshetskassor upphör däremot först den dag medlemmen fyller 65 år.

I promemorian föreslås att rätten till inträde i en arbetslöshetskassa kopplas till bestämmelsen om när medlemskap i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning, så att rätten till inträde skulle gälla till dagen före den dag då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år. En sådan lösning skulle dock, som *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* påpekar, kunna innebära att en person kan begära inträde samma månad som han eller hon fyller 65 år men samtidigt inte ha rätt till arbetslöshetsersättning. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* anser att rätten till medlemskap bör överensstämma med rätten till arbetslöshetsersättning och att det inte bör vara möjligt att söka inträde efter det att ersättningsrätten har upphört på grund av ålder. Regeringen anser att det är lämpligt att rätten till inträde i en arbetslöshetskassa överensstämmer med åldersgränsen för rätt till dagpenning. Rätten till medlemskap i en arbetslöshetskassa bör därför förlängas så att rätten att bli medlem gäller till månadsskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Som anges ovan kan visserligen den nuvarande gränsen för inträde till 64 år fungera som en skyddsregel för de som fyllt 64 år. Det kan konstateras att en förlängning av åldersgränsen för rätten till inträde skulle kunna innebära en risk för att en person ansöker om nytt medlemskap i tron att han eller hon skulle kunna få rätt till inkomstrelaterad ersättning men ändå nekas sådan ersättning eftersom ett nytt medlemsvillkor inte hinner upparbetas innan utträde sker med anledning av 65-årsdagen. Det får dock förutsättas att arbetslöshetskassorna för en dialog med de som ansöker om medlemskap och upplyser om under vilka förutsättningar medlemskapet kan ge rätt till inkomstrelaterad ersättning.

Arbetslöshetskassornas samorganisation anser det önskvärt att regleringen för utträde och rätten till arbetslöshetsersättning harmoniseras. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* anser det önskvärt att ett utträde enbart kan ske i ett månadsskifte. *Tjänstemännens Centralorganisation*, *Inspektionen för socialförsäkringen* och *Sveriges akademikers centralorganisation* har synpunkter på att rätten till arbetslöshetsersättning upphör redan vid 65 års ålder, t.ex. anser Tjänstemännens Centralorganisation att rätten till inkomstrelaterad ersättning ska gälla till den dag man fyller 67 år. Lämnade synpunkter avser sådant som inte rymms inom ramen för detta lagstiftningsarbete och kan därför inte tas om hand i denna lagrådsremiss.

5 Delegering av beslut om fortsatt medlemskap

Regeringens förslag: En arbetslöshetskassas styrelse ska få uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om fortsatt medlemskap för en medlem som inte har betalat sin medlemsavgift eller ett särskilt uttaxerat belopp.

Ansvar för att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut ska kvarstå hos styrelsen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Merparten av de remissinstanser som yttrat sig tillstyrker eller är positiva till förslaget. *Arbetslöshetskassornas samorganisation* tillstyrker, men anser att det skulle vara mer effektivt om ärendena hanterades som övriga ärenden om medlemskap och arbetslöshetsersättning. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* instämmer i förslaget, men anser att styrelsen även bör kunna uppdra åt kassaföreståndare att fatta beslut i omprövningsärenden.

Skälen för regeringens förslag

Beslut om fortsatt medlemskap

Bestämmelser om när en medlem ska anses ha trätt ut ur arbetslöshetskassan finns i 45 § lagen om arbetslöshetskassor. Så anses vara fallet om medlemmen vid utgången av andra månaden efter den tid på vilken en medlemsavgift eller ett särskilt uttaxerat belopp belöper inte har betalats avgiften eller beloppet till kassan och inte heller har anmält ett förhållande på vilket befrielse från betalningsskyldighet kan grundas. Medlemmen ska då anses ha trätt ut ur kassan vid denna tidpunkt.

En arbetslöshetskassas styrelse får dock enligt 47 § lagen om arbetslöshetskassor medge en medlem som inte inom föreskriven tid betalat medlemsavgiften fortsatt medlemskap, även om han eller hon inte i rätt tid anmält ett förhållande som medför befrielse från betalningsskyldighet. Om det finns särskilda skäl, får styrelsen, även i andra fall medge fortsatt medlemskap. På samma sätt är det styrelsen som ska fatta beslut om att inte medge fortsatt medlemskap efter utträde på grund av bristande betalning (jfr HFD 2012 ref. 42).

En möjlighet till delegering bör införas

Styrelsen har, när det gäller beslut om fortsatt medlemskap efter bristande betalning, inte någon möjlighet att delegera sin beslutanderätt, vilket medför svårigheter i hanteringen för arbetslöshetskassorna.

En styrelse ägnar sig vanligen åt övergripande strategiska frågor som gäller arbetslöshetskassans verksamhet. Styrelsen är även lämpad att hantera ärenden av särskild natur. Hit hör t.ex. frågan om medlemskap under speciella omständigheter, nämligen vid situationer där den enskilde på ett eller annat sätt motsätter sig att bli av med sitt medlemskap. De individärenden som styrelsen hanterar bör dock vara få, annars får styrelsen ett handlägningsansvar, vilket riskerar att ta tid från det ordinarie styrelsearbetet. Beslutsordningen vid handläggningen av dessa ärenden riskerar att leda till lång väntan på beslut för den enskilde, eftersom en arbetslöshetskassas styrelse rimligtvis inte kan upprätthålla samma handläggningstakt som den ordinarie handläggarorganisationen. Det är viktigt att beslut om fortsatt medlemskap i dessa särskilda fall fattas på en hög nivå, men också att arbetslöshetskassans handläggning av ärenden sköts snabbt och effektivt. En möjlighet till delegering av beslut från styrelsen till kassaföreståndaren skulle innebära en avlastning för arbetslöshetskassornas styrelser och en effektivisering av arbetslöshetskassornas verksamhet.

En arbetslöshetskassas styrelse beslutar i dag med stöd av 37 § lagen om arbetslöshetskassor i ärenden om fränkännande eller uteslutning i fall där en medlem medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller låtit bli att anmäla ändrade uppgifter till en arbetslöshetskassa om förhållanden av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning. I denna typ av ärenden får emellertid styrelsen enligt 37 c § lagen om arbetslöshetskassor delegera beslutanderätten till arbetslöshetskassans kassaföreståndare. När denna möjlighet infördes var skälen i huvudsak desamma som de som nu anförs för att införa en möjlighet att delegera beslut om fortsatt medlemskap. Beslut att frånta en

medlem sitt medlemskap eller tidigare upparbetade rättigheter, får enligt regeringens bedömning anses vara mer ingripande än beslut om att en medlem som inte betalat medlemsavgiften inom föreskriven tid, och som inte heller inom föreskriven tid angett godtagbara skäl för betalningsbefrielse får behålla sitt medlemskap eller inte. Regeringen anser därför att även de sistnämnda besluten bör kunna delegeras.

Arbetslöshetskassornas samorganisation tillstyrker förslaget om delegering men anser att det skulle vara mer effektivt för både arbetslöshetskassorna och medlemmarna om dessa ärenden hanterades som övriga ärenden om medlemskap och arbetslöshetsersättning, dvs. på handläggarnivå. Eftersom besluten i dessa fall innebär medgivande av fortsatt medlemskap, trots att medlemmen inte uppfyllt villkoren, är det enligt regeringen viktigt att besluten fattas på en högre nivå. Det är lämpligt att delegering i dessa fall får ske på samma sätt som i ärenden om fränkännande eller utslutning, dvs. till kassaföreståndaren. Genom att delegering endast kan ske till kassaföreståndaren skapas också en överblick över tillämpningen av bestämmelsen inom arbetslöshetskassan. Regeringen anser därför att arbetslöshetskassans styrelse bör kunna delegera beslut om fortsatt medlemskap till kassaföreståndaren.

Småföretagarnas Arbetslöshetskassa anser att styrelsen även bör kunna uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i omprövningsärenden, då de individärenden som styrelsen hanterar bör vara få. Kassan menar också att omprövningsärendena riskerar att kräva en längre handläggningstid då de måste invänta ett styrelsemöte. Regeringen instämmer i att det är av stor vikt att även omprövningsärenden handläggs snabbt och effektivt. För att upprätthålla rättssäkerheten för den enskilde är det dock av vikt att sådana beslut fattas på en tillräckligt hög nivå. I likhet med vad som gäller vid omprövning av beslut om utslutning är det därför inte motiverat med en delegeringsmöjlighet vid omprövning. Regeringen anser alltså att delegeringsmöjligheten inte bör gälla vid omprövning av ärenden om fortsatt medlemskap.

6 Ikraftträdande

<p>Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 2 april 2018.</p>

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Landsorganisationen i Sverige, Arbetslöshetskassornas samorganisation* och *Småföretagarnas arbetslöshetskassa* anser att ändringarna bör träda i kraft tidigare än den 2 april 2018.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna i lagen om arbetslöshetskassor bör lämpligen träda i kraft den 2 april 2018.

Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om att rätten till inträde i en arbetslöshetskassa ska förlängas väntas innebära att fler arbetssökande kan beviljas inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning i stället för grundersättning. Förslaget bedöms omfatta få personer och beräknas medföra marginella kostnader för staten, men eftersom tillförlitlig statistik saknas, utgår beräkningarna i stor utsträckning från antaganden. Förslaget bedöms medföra en viss utgiftsökning för anslaget för arbetslöshetsförsäkringen och ett tillskott från och med 2018 har aviserats i budgetpropositionen för 2017.

Försäkringskassan påpekar att förändringar i arbetslöshetsförsäkringen påverkar sjukförsäkringen och att utgifterna tillskrivs olika utgiftsområden. Regeringen bedömer dock, liksom även *Försäkringskassan*, att det rör sig om en mycket marginell utgiftsökning.

Förslaget som avser delegationsrätt för beslut om fortsatt medlemskap bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för arbetslöshetskassorna

Förslagen bedöms inte leda till några större kostnader för arbetslöshetskassornas administration. Förslagen bedöms inte heller kräva några större justeringar i arbetslöshetskassornas ärendehanteringssystem.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslaget om förlängd rätt till inträde omfattar få individer och eventuella konsekvenser för jämställdheten bedöms därför vara små.

Förslaget om utökad delegering av vissa beslut om fortsatt medlemskap bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten.

Konsekvenser för företag

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för små eller medelstora företag.

Konsekvenser för enskilda

Förslaget om att rätten till medlemskap ska förlängas innebär att den 64-åring som under ramtiden arbetat i en annan medlemsstat inte längre hindras från att kunna få inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Dessutom innebär det en möjlighet för den som fyllt 64 år att byta arbetslöshetskassa.

Möjligheten för arbetslöshetskassornas styrelser att delegera vissa beslut om fortsatt medlemskap bör kunna korta handläggningstiderna. Den effektivare hanteringen förväntas också få som konsekvens att handläggningsprocessen blir enklare för den enskilde att följa och förstå.

Konsekvenser ur ILO-perspektiv

Regeringen delar ILO-kommitténs bedömning att förslagen inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt någon ILO-konvention som ratificerats av Sverige.

Övriga konsekvenser

Förordning nr 883/2004 har som syfte att stärka skyddet för EU-medborgare som rör sig inom EU/EES-området. Förslaget om att ändra på åldersgränsen för rätt till medlemskap innebär att den som arbetat i en annan medlemsstat får samma möjlighet till inkomstrelaterad ersättning som en som arbetar i Sverige, vilket är i överensstämmelse med principen om likabehandling i artikel 4 i förordningen.

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för miljön.

8 Författningskommentar

34 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.

I paragrafen regleras rätt till medlemskap i en arbetslöshetskassa.

Bestämmelsen i *första stycket* om att den som har fyllt 64 år inte har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa är borttagen.

Bestämmelsen om att den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa inte har rätt till medlemskap flyttas till *andra stycket* och ändras redaktionellt.

I *tredje stycket* införs en bestämmelse genom vilken åldersgränsen för rätt till medlemskap i en arbetslöshetskassa förlängs så att rätten gäller till månadsskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år. Det innebär att åldersgränsen för medlemskap i en arbetslöshetskassa överensstämmer med vad som gäller för rätt till dagpenning enligt 22 § fjärde stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Bestämmelsen om när inträde i kassan ska anses ha skett finns numera i 34 a §.

34 a §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse om när inträde i en arbetslöshetskassa ska anses ha skett. Bestämmelsen, som endast ändras redaktionellt, fanns tidigare i 34 § andra stycket.

47 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Bestämmelsen i *tredje stycket*, som är nytt, ger en arbetslöshetskassas styrelse möjlighet att till kassaföreståndaren delegera rätten att fatta beslut i ärenden om fortsatt medlemskap för en medlem som inte har

betalat sin medlemsavgift eller ett särskilt uttaxerat belopp. I ärenden om omprövning av sådana beslut som avses i bestämmelsen kan beslutanderätten dock inte delegeras. Vid omprövning är det därför fortfarande alltid styrelsen som fattar beslut.

Denna promemoria innehåller förslag till ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Det föreslås att tid med förtroendeuppdrag som enligt lag ger rätt till ledighet från anställning ska jämföras med tid med förvärvsarbete. Det föreslås också att dagar med förtroendeuppdrag som enligt lag ger rätt till ledighet från anställning ska tillgodoräknas vid prövning av om en sökande som frångått ersättning har arbetat 80 dagar och därmed på nytt ska kunna beviljas ersättning. Det föreslås vidare att förtroendeuppdrag inte ska anses utgöra lämpligt arbete vid tillämpning av bestämmelserna om varning och avstängning.

Det föreslås att om en sökande får allmän ålderspension eller annan pension som lämnas på grund av förvärvsarbete ska dagpenningen minska med pensionen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås kunna meddela föreskrifter om hur pensionen ska omräknas till dagsbelopp.

Vidare föreslås det att det ska framgå tydligt av lag att rätten till inkomstrelaterad ersättning förutsätter medlemskap i en arbetslöshetskassa under minst tolv sammanhängande månader. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås kunna meddela föreskrifter om avbrott i medlemskapet som arbetslöshetskassan ska bortse från vid prövning av medlemsvillkoret.

Det föreslås även att rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa ska gälla till och med dagen före den dag då medlemskapet upphör utan uppsägning.

Slutligen föreslås att det ska vara möjligt för en arbetslöshetskassas styrelse att delegera vissa beslut om bibehållet medlemskap till kassa-föreståndaren.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 april 2018.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 34 och 47 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 34 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade. *Rätt att bli medlem har dock inte den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa eller har fyllt 64 år.*

När medlemskap i arbetslöshetskassan beviljas anses inträdet i kassan ha skett första dagen i den kalendermånad när ansökan om medlemskap gjordes.

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Rätten att bli medlem gäller till och med dagen före den dag som anges i 36 §.

Rätt att bli medlem har dock inte den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa.

34 a §²

När medlemskap i en arbetslöshetskassa beviljas anses inträdet i kassan ha skett första dagen i den kalendermånad när ansökan om medlemskap gjordes.

¹ Senaste lydelse 2009:665.

² Tidigare 34 a § upphävd genom 2009:665.

En arbetslöshetskassas styrelse får medge att en medlem får fortsätta att vara medlem, även om medlemmen låtit bli att inom den tid som framgår av 45 § anmäla ett förhållande som befrielse från betalnings-skyldighet kan grundas på.

Om det finns särskilda skäl, får styrelsen även i andra fall än som sägs i första stycket besluta att en medlem får fortsätta att vara medlem även om medlemmen inte inom den tid som framgår av 45 § betalat medlemsavgiften eller ett särskilt uttaxerat belopp.

En kassaföreståndare får efter uppdrag från styrelsen fatta beslut i ärenden som avses i första och andra styckena, utom när det gäller omprövning.

Denna lag träder i kraft den 2 april 2018.

Förteckning över remissinstanserna

Remissinstanser som har gett in yttrande

Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Stockholm, Regelrådet, Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen, Pensionsmyndigheten, Arbetsförmedlingen, ILO-kommittén, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Landsorganisationen i Sverige, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstemännens Centralorganisation, LO-TCO Rättsskydd AB och Arbetslöshetskassornas samorganisation

Remissinstanser som har inbjudits men inte har gett in något yttrande

Företagarna

Övriga som har yttrat sig

Småföretagarnas Arbetslöshetskassa, PTK, Civos – Civilsamhällets organisationer i samverkan, Sveriges kristna råd, Fysioterapeuterna och Lärarnas Riksförbund